

vesto. Svekrva jej posadí čapko na glavo in uhne jo, nevesta uhne pa ženina. Po tem mora malo pogospodiniti: kruha prinesiti na mizo in z rakijo postreči gostom. Tam pa tam jej tudi, kakor v Estoncih, dete prinesó v naročje. Nevesta ima izbo ali hram, ki je zmerom mrzel, nezakurjen, če je zima še tako huda. Ta hram je shramba za zrnje in v to shrambo pošljejo ženina in nevesto počivat, ali takoj ju zopet vskličejo, na kar morata zmerom pripravljena biti. Ko se prikažeta iz shrambe, dajo jima vode v skledi, zato da se omijeta, po omitji pa oba gresta vsak po svojo otiračo, da se obrišeta. Po nekaterih krajinah ženinu in nevesti dajo dve skledi, eno skledo prekucuje ženin, eno pa nevesta, a kateri njiju urnejše dela to, tistemu dajo večo čast. Ženin ima tudi to nalogo, da mora močno palico, ki jo dva moža vodoravno držita, prelomiti na opomin, da, kateri obeh zakoncev razkalí zakonsko slogo, ga zadene kaznen, kakor je prelom zadel palico.

V Mordvanih se nevesta, ko po svatbi prvokrat gré pogledat domú, pelje na vozu, nad katerim je bela plahta razprostrta, z njo vred pa na vozu sedite družici. Ko se približajo domu, dvigneta jo o velikem kriči raz voz dva ženinova prijatelja in zaneseta prav pred domača vrata. Tu pa jo vpričo deverov in družic pozdravijo vse vaščanke. Iz hiše pride mati in prinese polno ponvo hmelja. Ta hmelj zapali z gorečo trsko in ponvo postavi nevesti na desno nogo; nevesta pa to odrine od sebe. Mati dvakrat učini to in obakrat nekoliko raztresenega hmelja pobere in pridene. Skrbno pazijo, kako ponva pade: če se prekucne na drugo stran, znači to novima zakoncema vsakojake neugodnosti; a če pade tako, da je odprtina zgoraj, obeča to srečo.

Po tej poskušnji je na vrsti še očita razdaja goste kaše, po katero iz vasi pridejo stari in mladi. Vsakemu te kaše dadó polno žlico, nekateremu tudi v klobuk, nekateremu na ogel v krilu, ali pa tija, kamor kdo hoče.

Slovansko slovstvo.

Nacrt slikâ iz života našega hrvatskoga naroda po Slavoniji i Srijemu.

To je djelo nagradila „Matica Hrvatska“ iz zaklade grofa Ivana Draškovića za god. 1878. Djelo je razdijeljeno u tri diela: I. Nacrt slavonsko-srijemskih selâ, njivâ, sjenokoša, šumâ, stoke i domaće živadi; gdje kojih starih običajâ u društvenom životu; nacrt obće slike seoskoga života onoga naroda; putopisna crtica iz Srijema; nacrt njenih znamenitosti u Srijemu; o njenih pojedinih važnijih mjestih kao: Zemun, Karlovci, Vinkovci, Ilok, Mitrovića i o starinah u Slavonskoj Posavini. — II. Nacrt četrdeset pojedinih slikâ iz života naroda. — III. Pučki običaji: kod poroda i kršćenja, ženitbe, kumovanja, smrti i pogreba, koledovanja, svetkovanja uskrsa, ladovanja na Gjurgevo, kresa na Ivanje, na dušni (mrtvi) dan, na badnjak i božić.

Možebit će se u ovih nacrtih slikâ iz života naroda naći toliko zanimivosti, koliko ma u kojem stranskom spisu o pučkih običajih; jerbo običaji našega naroda kano i narodne naše pjesme i pripoviedke mogu se u svakom obziru takmiti sa stranimi, a svoje je ipak svakoj rodoljubivoj duši, svakom domorodcu i svakoj domorodki milije nego tudje. Mi tudje, što samo valja, dostojno cijenimo i uvažamo, ali svoje uz to i prigrlijemo i iskreno ljubimo.

Pozivam najučtivije rodoljubivo občinstvo na predbrojenje do konca mjeseca studenoga o. g., da se uzmogne ustanoviti, u koliko od prilike iztisaka moglo bi se isto djelo izdati. Čim se javi toliko predbrojnika,

da bi se mogao tiskarski trošak barem u polak podmiriti, doći će djelo pod tisak. Cien a knjige od prilike 15—16 tiskanih araka u osmini bit će 1 for.

U Zagrebu 23. rujna 1880.

Mijat Stojanović.

S tem pozivom vabi gosp. Stojanović na naročilo knjige, katera bode zanimiva tudi nam Slovencem, in tedaj vredna, da tudi mi pripomoremo z majhno naročnino 1 gold., da pride na svetlo. Zato naj bi tudi drugi slovenski časniki ponatisnili Stojanovičev poziv.

Naši dopisi.

V Gorici 24. okt. — Obečal sem v predzadnjem listu nekaj šolske statistike. Začetni šolski kaós se je zdaj ulegel in uredil in važnije letošnje številke o šolstvu so te-le: Bogoslovsko učilišče — za 4 škofige — šteje 33 poslušalcev. V 1. tečaj jih je vstopilo 10, med temi 7 iz goriške nadškofije (iz goriškega gimnazija 8). 1. gimnazijski razred šteje v 2 paralelah 79 učencev (Slovencev 35); vsled sprejemne preiskušnje je bilo zavrnenih 40 učencev (med temi 6 Slovencev). Vsi gimnazijski razredi imajo čez 350 učencev. — Viša realka je sprejela od 43 vpisanih učencev 36. — Z realko združena pripravljavnica šteje (v 1 samem oddelku) okoli 60 otrok. — Žensko izobraževališče ima v 4 slovenskih razredih 49, v 4 italijanskih razredih 56 učenk. Da-si se kandidatnjam 1. tečaja ne bodo podelovali več štipendiji, oglasilo se je vendar 13 Slovenk in 13 Lahinj. — Deška vадnica šteje v 4 razredih in 8 oddelkih 550 otrok, med temi Slovencev 263. V slov.-nemškem 4. razredu je 63, v laško-nemškem 72 učencev. Iz teh 2 šol bosta dobivala v prihodnje svoje rekrute gimnazij in realka. Še imamo celo lègijo otrok v državni dekliški šoli, v deški in dekliški mestni šoli in v dekliški šoli čč. Uršulinaric, toda dotične statistike ne vem. Vidite tedaj, da prej umrjemo za lakotjo, ko za pomanjkanjem „intelligencije“! — Preteklo sredo, 20. t. m., je imel deželni šolski svet sejo. Tisti dan smo izvedeli, da je gosp. deželni šolski nadzornik dr. Gnad posavljen z redom železne krone in službe na Kranjskem odvezan. — Jutre se začnejo tukaj učiteljske preskušnje. Za meščanske šole imamo tukaj 2, za ljudske 7 kandidatov in kandidatinj. — Preteklo nedeljo je bil vmeščen novi mestni župnik pri sv. Ignaciji na Travniku, gosp. Iv. Wolf, prihodnjo nedeljo pa se bode dal vmestiti nov predmestni kurat v Podturnu g. Martin Zucchiatti — oba Slovenca. — Eden prvih poštenjakov naše nadškofije — mož stare korenike — g. Fr. Petkosič, župnik v (lašk.) Romans-u, postal je častni kanonik. — Nekdaj niso naši laški someščani nič vedeli, kaj slovenski listi o njih in njihovih zadevah pišejo; zdaj je drugače; zdaj ostro kontrolujejo naše časnike in to je naš največi napredek v Gorici, da tudi Italijani naše liste berejo ali si jih vsaj tolmačiti dajejo. Dokaz temu, da sta g. župan in starešinstvo te dni „Soči“ pravdo napovedala zaradi nekega dopisa o „veteranih“, v katerem sta se čutila razžaljena. V zadnji številki je dopisnik („Srebernjak“) nekaj preklical, ne vem pa, ali je s tem pravde konec. — Naša 20 let stara čitalnica je imela sinoči letni občni zbor. — Zdaj, ko to pišem, imamo hud vihar; priletala je toča. Celi teden smo imeli odjužno vreme.

Iz Trsta 25. okt. (*Pozor Slovenci!*) Ni davno, kar je glasoviti Fambri razglasil članek: „Istria è il nostro confine orientale“, v katerem Istro v žrelo meče Italijanom in na katerega so opozorile tudi „Novice“ v svojem zadnjem listu. Danes pa moram Vam poročati, da je zopet

prišla knjiga enacega vražjega duhá v Milanu na svetlo, katere noben slovensk časnik, pa tudi noben pošten Avstrijan, tedaj tudi „Novice“ prezreti ne smejo. Spisal je to knjigo Attilio Bruniatti, profesor ustavnega prava na vseučilišči v Paviji, — naslov pa jej je: „Gli eredi della Turchia“ (Dediči Turčije). Ta knjiga obširno razpravlja turške zadeve, gorečo ljubezen razodeva do nesrečnih kristijanov, ki zdihujejo pod jarmom turškim, in vrhu vsega tega tudi kaže, da pisatelj dobro pozna literaturo, katera obdeluje orientalsko vprašanje, al kakor Bonghi in Fambri končno do istega rezultata pride, namreč: Habsburška monarhija naj se potisne tje do Soluna, zato pa naj se jej na vzhodni meji, tako na nemški kakor na slovensko-italijanski in tridentinski, odseče njene pokrajine. Da pisatelj pri tem ne misli na kaj drugega, nego na to, da Avstrija Italiji odstopi celo slovensko pokrajino tastran Reke-Ljubljane-Belaka in pa Tridenta, to se lahko z roko prime in to tem bolj, ker pisatelj, ki vse slovenske dežele prav natanko pozna, jih vendar le s tremi besedami omenja, da Slovincem v Trstu „burbanzo“ (ošabnost) očita proti Italijanom tržaškim! — Kako smo vendar Slovenci primorski potrpežljivi nasproti političnim provokacijam lahonov tržaških, ki v deželi slovenski komaj eno štirjaško miljo svoje bivališče imenovati smejo! Če Slovenec v deželnem zboru po pravici, ki mu jo daje §. 19. avstrijske ustave, le dve besedi „da“ ali „ne“ zine, koj skoči lahon na noge in kriči: „burbonza degli Schiavi“! — Namen teh vrstic ni sprehajati se v rekriminacijah proti tacemu početju, — to je stvar državnega pravdnika in sodnije, al opominjati hočem, da ne zadostuje, ako se v čitalnicah v slovenskem duhu zabavamo ali na taborih lojalne govore slišimo, ampak treba je, da slovenski državni poslanci na pravem mestu odkritosrčno povedó, kako se nam Slovincem godí na Primorskem in da je zadnji čas v okom priti čedalje hujemu rogovilstvu irredentarjev. Glasovita pesem „Die Wacht am Rhein“ ni ostala Velikonemcem samo pesem, postala jim je „eine politische That“ — politično dejanje velike pomembe; naj tudi kak duhovit slovenski pesnik in skladatelj nam Slovincem zložita ognjevito pesem: „Straža ob Soči in Adriji“ (die Wacht am Isonzo und an der Adria) in s tako pesmijo, ponavljano, kedar je treba, kažimo svetu, da ne damo si vzeti zemlje svoje slovanske pod krono habsburško! Naj bi te vrstice ne ostale prazen glas, ki mi ga je vdihnili velika nevolja, ko sem čital gori omenjeno knjigo, ki je nov atentat na slovanstvo in celoto države avstrijske.

Iz Jelšan na Primorskem 24. okt. — Pred tremi tedni pripeljali so nam častiti gospod Ignacij Zupan in sinovi iz Kroke nove orglje sestavljene po prav novi sistemi, katera je še prav malo po Slovenskem znana. To ni samo natančna, okusna, solidna in po pravilih akustike strogo izpeljana stavba, temuč tudi zanimiva je sistema, pri nas še malo znanih „Kegelladen“ ali „vrtenčnih ali pa koničnih sapnikov“. Cela mehanika je tako umetno sestavljena, da še celó prah in smetí ne morejo blizu. Te orglje bodo 7. dne novembra t. l. blagoslovljene. Kdor se želi o izvrstnem delu sam prepričati, naj pride omenjeni dan orglje pogledat; imel bo priliko vso mehaniko pregledati in slišati jako prijetne glasove orgelj s krasno „pozavno“. Orgljalo se bo v prvič 30. dne t. m. in na god vseh svetnikov. Za 5 let so te orglje za vsako najmanjšo reč garantirane.

Iz Železnikov 25. okt. — Minulo je uže okoli 30 let, odkar ni bila našemu trgu tolika odlika in čast, kot pretekli petek 15. dne t. m. Ta dan namreč je počastil s svojim prihodom naše Železnike velečastiti gospod deželni predsednik Andrej Winkler. V zadevah nove

cestne zveze naše dežele s sosedno goriško kronovino potujoč, prišel je skoz tolminski okraj v našo dolino. Na bližnjem Jesenovcu pozdravil je gromoviti strel visocega gospoda. Gospod deželni predsednik ogledal si je ondi fužine z valjavnico za železo gg. bratov Globočnikov. — Pri vходу v naš trg pričakovali so gospoda predsednika g. županov namestnik (gosp. župan se nabaja zdaj na daljnem popotovanji), gospod župnik in še mnogo drugih gospodov, kakor mnogoštevilno zbrano ljudstvo. Omenjeni gospodje so zaporedoma g. deželnega predsednika pozdravili s srčnimi ogovori, ljudstvo je izrazilo svoje veselje z navdušenimi „slava“ in „živio“-klici, raz dve višini odmeval je gromoviti strel, od stolpov obeh cerkva pa je pozdravljalo narodu priljubljenega gosta ubrano pritrkovanje zvonov. Dva slavoloka in mnogo cesarskih kakor deželnih zastav kinčalo je naš trg. Velečastiti gospod je bil v vsi obnaši sama ljubezen in prijaznost. Popraševal je po vseh okoliščinah in razmerah našega trga, obiskal farno cerkev, farovž, obe fužini in eno žebljarsko delavnico, ter po 2½ uri trajajoči pomudbi zapustil zopet naš trg, obetajoč prihodnje leto nas zopet obiskati. V slovo mu navdušeno zakličemo: Bog ga nam živi in ohrani še mnoga leta!

Iz Selc 17. okt. — Predvčeranjem, 15. dne t. m. je našo vas zadela redka sreča. Visokočastiti gospod deželni predsednik Winkler, potovaje iz Tolminskega skozi našo dolino, se je v naši vasi nekoliko pomudil. V naglosti in negotovosti njegovega prihoda ni bil sprejem tako slovesen, kakor bi mi želeli, vendar je bilo razobešenih nekaj zastav deželnih in cesarskih, pokali pa so tudi možnarji. Ljubljenemu predsedniku so šli nasproti naši častiti duhovniki z županom, nekaterimi odborniki, ker vseh zaradi raztrešene občine ni bilo moč skup sklicati in pa z učiteljem. — Ogledal je prečastiti gospod cerkev in šolo, ter se je potem dalje odpeljal proti Loki. Nikoli ne bomo pozabili njegovega preprijaznega obnašanja in milih njegovih besed v domačem jeziku. Navdušeni smo vsi zaklicali pri njegovem odhodu: Živio naš ljubi deželni predsednik!

S Šenturške gore 24. okt. R. (Grozna toča.) Po viharji noči, po hudem polnočnem blisku in gromu se je zjutra zjasnilo, — zlasti na gorenjski strani bilo je čisto jasno; po ravnini pa je gosta megla pokrivala zemljo. Nadejali smo se lepega dneva. Al kmalu se je megla jela vzdigovati, nebo je postajalo vedno temneje, in okoli poludne začne nad kamniškimi planinami zopet bobneti, gromenje postaja zmirej hujše in gosteje in po 11. uri se pripodé sivi oblaki čez mokraške planine sipaje med pretresljivim treskom suho točo, po debelosti podobno golobjim jajcem. Ni pretekla četrtinka ure in uže smo užaljeni gledali od tod rebra bližnjih planin, Veliko kamniško planino, gozd, gore nad Selom itd. vse pobeljene od toče. A to naj bi še bilo; al hudo so zadeti še prebivalci naše duhovnije Šent-Lenart, Senožški, Šidrož, potem cela Stranjska župnija in kar jih biva v Črni in Bog vedi kateri še drugi, ker jim je po polji jesenska setev skoraj popolnem vničena. Ubogi kmetovalec!

Iz Sodražice pri Kočevji. — Pri zadnji volitvi županstva pretekli mesec je bil za župana izvoljen Jurij Drobnič iz Sodražice, — za svetovalce pa so bili izbrani Janez Fajdiga iz Sodražice, Primož Pakič iz Zamosteca, Andrej Levstik iz Sodražice in Gregor Pirc iz Žigmarice.

Iz Loža. — Pri volitvi mestnega župana 12. dne u. m. je bil zopet za župana izbran Gregor Lah, gostilničar in posestnik v Ložu, — za svetovalca pa sta bila izvoljena France Nachtigal, klobučar in France Ivančič, posestnik v Ložu.

Iz Dolenje Podgore okraja Črnomaljskega. — Pri volitvi 23. dne u. m. so bili izvoljeni za župana Janez Maurin iz Zagozdaca, — za svetovalca pa Peter Maurin iz Gorenje Podgore in Martin Vajdetič iz Dolenje Podgore.

Iz Velike Doline okraja Krškega. — Pri volitvi občinskega starešinstva 16. dne u. m. je bil za župana izvoljen France Hribar, posestnik v Jesenicah, — za svetovalce pa so bili izbrani Jurij Kreačič iz Velicega Sirnika, Janez Urekar iz Čateža, Janez Bregansky iz Breganskega sela, Martin Osterberg iz Sehenjega, Jožef Ogrin iz Brezjega in Janez Hočevnar iz Jesenic.

Iz Sent-Jerneja na Dolenjskem. — Pri zadnji volitvi je bil za župana izvoljen Anton Majselj, tukajšnji posestnik.

Iz Temenice pri Višnjigori. — Pri volitvi občinskega starešinstva 24. dne u. m. so bili izvoljeni: za župana Ignacij Koleča, posestnik v Radaji Vasi, — za svetovalca pa Matija Presen iz Vrha in Jožef Fajdiga iz Temenice.

Iz Spodnje Idrije. — Pri zadnji volitvi občinskega zastopa so bili izvoljeni: za župana Matej Kavčič iz Spodnje Kanomlje, — za svetovalce pa Andrej Rupnik iz Srednje Kanomlje, France Brus iz Spodnje Idrije in Matej Bončina iz Zgornje Kanomlje.

Iz Podrečja pri Kamniku. — Pri volitvi županstva 19. dne u. m. so bili izvoljeni: za župana Anton Kornič, mlinar in posestnik v Viru, — za svetovalca pa Viljem Pelikan iz Črnelega in Jožef Štupica iz Vira.

Iz Ljubljane. (V podkovski in živinozdravski šoli) so 25., 26. in 27. dne t. m. bile konecletne preskušnje tistih 8 učencev, ki so se celo leto s podkovstvom vred učili tudi živinozdravstva, da zamorejo v sili, kjer ni diplomiranega zdravnika, pomočniki pri bolni živini biti; zraven teh je bil eden samo le iz podkovstva izpraševan, trije pa so preskušnjo iz podkovstva uže v prvi polovici letošnjega šolskega leta prestali. Učencev bilo je letos skupaj 12, namreč: Kranjcev 5, Štajarcev 5, Hrvat 1 in 1 Primorec. Visokočastiti gospod c. kr. deželni predsednik Winkler in predsednik c. k. družbe kmetijske baron Wurzbach z odbornikom gg. Robičem in Souvanom so počastili preskušnjo s svojo pričujočnostjo in svoje zadovoljstvo izrazili učencem, ki so pri preskušnjah iz podkovstva, živinozdravstva in mesogledstva razodeli, da so dobro podučeni. Tako je z letošnjim šolskim letom preteklo 30. leto, kar obstoji ta šola. Prihodnje šolsko leto se prične 15. dne prihodnjega meseca novembra.

— (Kranjsko primorsko gozdarsko društvo) je 23. in 24. dne zborovalo v Radečah na Dolenjskem in v Ljubljani. Blizo 40 društvenikov se je udeležilo zborovanja, ki se je 23. dne t. m. pričelo v Radečah z izletom v gozde grajščine Svibenske, ki obsegajo nad 3000 oralov, drugi dan, dopoldne 24. dne t. m., pa nadaljevalo v Ljubljani v zbornici mestni, popoldne pa v c. k. centralni drevesnici poleg Viderčanovega grada, in zvečer končalo z veselico v gostilnici Tavčarjevi. Ker so bile nekatere obravnave jako zanimive, poročamo o njih prihodnjč kaj več, in dodamo tem vrsticam le še to, da tudi gospod deželni predsednik Winkler je počastil s svojo nazočnostjo zborovanje in da smo poleg njega videli tudi povabljene goste: mestnega župana g. Lašana, kot zastopnika deželnega odbora gosp. odbornika Dežmana, kot zastopnike družbe kmetijske gosp. barona Wurzbacha in pa dr. Jan. Bleiweisa. Zboru predsednik je bil gosp. J. Salzer, c. kr. nadsvetnik gozdarski.

— Danes, 27. dne t. m., so konecletne preskušnje v Slapenski deželni vino- in sadjerejski šoli. Obžalovaje, da nam je naznanilo teh preskušinj še le vče-

raj (dopoldne ob 11. uri) došlo in nam tedaj ni bilo mogoče objaviti jih o pravem času, prosimo poročila o izidu preskušinj v tej šoli, katera je pripoznana za jako koristen zavod deželi.

— Ko smo unidan objavili, da je gospod deželni predsednik Winkler odpotoval v Idrijo, smo dostavili, da cestne zadeve so povod temu potovanju, katere je „Laib. Zeitg.“ na drobno razložila tako le: „Uže v letih 1868. do 1873., ko je bil naš gospod deželni predsednik okrajni glavar v Tolminu in načelnik tamošnjemu cestnemu odboru, želel je živo, da bi se tudi oni kraj zvezal z dobrimi cestami med Primorskem in Kranjskem. V onem času se je tudi odprla 7 milj dolga okrajna cesta skozi idrijsko dolino. Na primorski strani gre ta cesta čez sv. Lucijo samo do Želina v sodnijskem okraji cirčniškem zavije se potem v cirčniško dolino ter pride do kranjske meje čez Cirčno pri Planini, kjer se združi s kranjsko Zavodensko dolinsko cesto. Cesta med obema deželama od Želina v zgorenji idrijski dolini čez Vrščevje do spodnje Idrije se ima najdalje v 2 letih dodelati. Da bi se prepričal, kako naprava ceste tu napreduje, odpotoval je gospod deželni predsednik dne 12. t. m. na ogled čez Idrijo in spodnjo Idrijo, ter je videl, da se je delo na kranjski strani, kjer bode cesta eno uro dolga, zdaj pričelo, a na primorski dvakrat tako dolgi črti, da je delo znatno napredovalo, tako, da je treba cesto samo tu in tam še razširiti in posuti, pa se bode po njej moglo voziti. Iz idrijske doline je šel gospod deželni predsednik v bačko dolino, da bi videl, kaj da se je ondi na 8 milj dolgi cesti okolo Podbrda proti kranjski meji storilo med časom, odkar je odšel iz Tolmina; kajti tudi tukaj je nujno treba, da bi ena cesta šla od tod na Kranjsko. Na primorski strani se ima, da bi se prišlo do kranjske meje, kjer izvira Sora, dozidati še poldrugo uro dolg, res da težaven kos ceste čez Petrovbrdo. Na kranjski strani je gospod na tamošnji meji, Anton Zgaga, v sorški dolini pred malo leti od tam naredil na svoje stroške dve uri dolgo cesto za silo do tje, kjer se zavije okrajna cesta na goro proti Sorici. Občina Soriška je uže na drugi strani gore navzdol zgradila cesto za silo do ceste, ki se „Zgagova cesta“ imenuje, ravno tako občina Davča, ležeča na levem bregu potoka, kar dokazuje, kako je treba pravilno dozidati to cesto ob vodi vijočo se, ki naj bi s pridruženjem na Bača dolinsko cesto živ promet posredovala med Kranjsko in Primorsko. Tudi na to stvar hoče naš gosp. deželni predsednik obrniti svojo posebno pozornost.“

— Jako nevoljno senzacijo je vzbudilo imenovanje dr. Zindlerja, deželnega šolskega nadzornika v Gradcu, za nadzornika kranjskih srednjih šol, — moža, o katerem je preveč znano, da je Nemec od nog do glave in slovenščine prav nič ne razume. Ker je tej novici, ki jo je objavila uradna „Laib. Zeitg.“, dodana opazka, da naj se to imenovanje smatra le za provizorično — „s pridržkom definitivne uredbe te stvari“ — zato je na korist sl. ministerstvu samemu in pa šolstvu živo želeti, da gosp. naučni minister ta provizorij prav hitro odpravi, kar mu je prav lahko zato, ker imamo iz vrste profesorjev Slovencev za tako važno službo jako zmožnih mož na izbero.

— (Dramatično društvo) je imelo v nedeljo občni zbor. Za predsednika je bil voljen g. Murnik, za blagajnika g. dr. Starè; v odbor pa so voljeni gg.: dr. Zarnik, prof. Wiesthaler, Fr. Drenik, prof. Pleteršnik, dr. Tavčar, P. Grasselli, prof. Levec, Vojt. Valenta, Iv. Hribar in A. Jeločnik.

— Iz Zadra je došlo žalostno naznanilo, da je vrli rodoljub gosp. Arcon, c. k. svetnik pri dalmatin-

ski namestniji, ki nedavno na poti iz Gleichenberga v Zadar se je v Ljubljani nekoliko mudil, je nagle smrti umrl.

— V nedeljo popoldne ob pol dveh se je s precejšnjo točko končalo jesensko toplo vreme. Začela se je ta nevihta že predpoldne na Gorenjskem, kakor današnji dopis s Šenturške gore kaže, pa vlekla se čez Ljubljano in Bog vedi, kam še na Goriško, kakor nam dopis iz Gorice priča. Potem smo v Ljubljani imeli vsak dan kaki 2 stopinji mraza po R. Radovedni smo, ali so jo preroki zadeli, ki nam obetajo mehko zimo.

— (Pojasnilo o naselbinah Bosanskih.) Kakor skoro vsi avstrijski časniki, tako so tudi „Novice“ v svojem zadnjem listu prinesle pogoje, po katerih se kmetovalcem ponuja naselitev v Bosni. Med dobrotami, ki se zagotavljajo naseljencem, se imenuje v 1. vrsti to, da vsak naseljenec dobi denarno podporo, da si zida hišo itd., da pa dobi tudi orodje za obdelovanje polja. — Na to naznanilo je vredništvu „Novic“ došlo sledeče pojasnilo od domoljuba, na čegar besedo se zanašati moremo: „Med pogoji za naselbine Bosanske vlada onega o denarni pomoči za stavljenje hiš, pa tudi onega o delitvi orodja poljskega ni razglasila. Nalašč sem o teh dveh točkah vprašal na Dunaji in dobil sem iz zanesljivega vira odgovor: „Von einem Geldvorschuss ist keine Rede, — die anderen Bedingungen aber vom Acker- und Wiesengrund, von Weiden, Unbesteuerung sind officiel“ (denarne podpore ni nobene pričakovati, resnica pa je, kar se naselnikom ponuja o polji, travnikih, pašnikih, oproščenji od davka). Toraj mora narod to zvedeti, da se ne prevari preveč.

— (Pobirki iz časnikov.) V enem zadnjih „Laibacherčn“ listov beremo nek „Eingesendet“, ki ga je njenemu vredniku poslal „ein ruhiger Staatsbürger“, humoristično (?) pritoževaje se, da ga je ponoči vojaška straža pri monturnici ustavila z navadnim klicem „Halt wer da?“ Ali človek, ki okoli ene ponoči popeva, zasluži epiteton „eines ruhigen Staatsbürgers“ ali ne, ni namen naš preiskovati v zagovor vojaške straže in to tem manj, ker ne vemo, ali bi mu magistrat dal spričalo „eines ruhigen Stadtbürgers“, al to vemo, da so mnogi meščani, ki „Laib. Zeitg.“ beró, zelo nevoljni, da s takimi čenčami kar cele pol strani napiše celó brez vse potrebe, vsaj je, kakor se nam poroča, vrednik „der Tagesneuigkeiten“ vse to sam izkusil, kar mu je „ein ruhiger Staatsbürger“ povedal. Ubogi papir, kaj vse moraš trpeti dandanes v Bambergovi tiskarni z vredništvom Suppantšitschovim!

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Po dovršenem potovanju v Šleziji je cesar blagovolil poslati ondašnjemu c. k. dežel. predsedniku pismo, v katerem se s toplo besedo zahvaluje za toliko sijajnih dokazov verne udanosti in ljubezni vseh prebivalcev.

— Potovanje Nj. veličanstva cesarja po Šleziji veljá ondi pod silo ponemčevanja zdihajočim Čehom in Poljakom za danico bolj prihodnosti in za podlago narodnega miru zato, ker ministerstvu mora vprihodnje skrb biti, da §. 19. osnovne državne postave obveljá v Šleziji, kjer je večina slovanska. To je pomen letošnjega potovanja cesarjevega, in ta pomen mora obveljati.

— V odgovoru delegacijama, ki ste se v Budapeštu poklonili 23. t. m. Nj. veličanstvu, je cesar povdaril med drugim to-le: Kar nismo bili skupaj, vzdig-

nile so se bile neke težave zoper izvedenje berlinskega dogovora. Moja vlada je svoj trud z drugimi vladami vred na to obračala, da se te težave odpravijo, in si bode tudi na dalje prizadevala, državo obvarovati vseh zapletk, da se ohrani mir; na vsak način pa bode njen prvi nalog, varovati interese Avstro-Ogerske.

— Kakor je našim bralcem znano, je eksekutivni (izvrševalni) odsek autonomistične državozborne stranke imel pretekli teden skupščino, v katero so prišli grof Taaffe in nekateri drugi ministri. Ustavoverski časniki kvasijo zdaj svojim bralcem vsakovrstne marjedlice. Gotovo je — se ve da na žalost ustavakom — le to, da se je v tej skupščini sloga in edinost avtonomistične (naše) stranke vtrdila in da se razmere med večino zbornice poslancev in pa sedanjo vlado niso spremenile.

— Načelnika (gouverneur) velike nove deželne banke, o katerem smo v zadnjem listu poročali, imenuje cesar, podpredsednika pa potrjuje vlada. Za gotovo slišimo, da v upravnistvo te banke stopi več odličnih mož avtonomistične (naše) stranke.

Česko. Iz Prage. — Dr. Rieger je prišel iz Budapešta nazaj, kjer se je mudil več dni najbolj iz tega namena, da bi Magjarom pojasnil nekatere krive misli, ki jih o Čehih (in Slovanih avstrijskih sploh) imajo. Govoril je z odličnimi možmi in tudi ministri, — dunajski judovski časniki pa so o njegovih govorih in pa odgovorih, ki jih je dobival, pisarili toliko, da celi teden so bili njihovi časniki polni laži. Zdaj je dr. Rieger zopet domá, in časniki česki pišejo, da je popolnem zadovoljen z vspehom svojega potovanja v Pešto. Magjari so mu obljubili, da se ne bodo mešali v cislejtanske stvari, in s tem so Čehi popolnem zadovoljni. Od Ogrov se ne terja družega nego nevtralnost, to je, da ne podpirajo ustavovercev več.

Iz Rusije. — Car Aleksander ni ostal dolgo vdovec, kajti že se je oženil s kneginjo Dolgorucko, kateri je 3 milijone jutrine daroval, za njene in njegove otroke pa 5 milijonov v angleško banko položil. Tudi se govori, da car Aleksander namerava vladarstvu odpovedati se.

Srbija. — Minister Ristić se je odpovedal zavolj ostrega pisma avstrijsko-ogerske vlade, ki graja Srbijo, da noče z Avstrijo skleniti ugodne kupčijske pogodbe. V tem pismu minister Haymerle zahteva, naj Srbija brezpogojno izjavi, da hoče z Ogersko-Avstrijo se porazumeti, sicer bode Avstrija poprijela se drugih krepkih sredstev.

Carigrad. — Turška vlada še zmerom vse vlade za nos vodi in ni še Črnogorcem odstopila Ulčinja. Vidi se čedalje očitnejše, da gré na Turškem res „za medvedovo kožo“, ker si nobena vlada ne upa storiti resnega koraka.

Žitna cena

v Ljubljani 16. oktobra 1880.

Hektoliter: pšenice domače 9 gold. 26 kr. — banaška 10 gold. 57 kr. — turšice 6 gold. 34 kr. — soršice 8 gold. 50 kr. — rži 6 gold. 66 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — prosa 4 gold. 87 kr. — ajde 5 gold. 36 kr. — ovsa 3 gold. 25 kr. — Krompir 2 gold. 32 kr. 100 kilogramov.